

Aquest període, de curta durada, coincideix amb l'ingrés en els fons del Museu de Geologia de dues importants col·leccions pel que fa al nombre d'exemplars, la qualitat expositiva o l'interès científic. Es tracta de la col·lecció de mineralogia de Josep Cervelló [14, 72, 103], adquirida per l'Ajuntament l'any 1979, i de la col·lecció de paleontologia del Dr. Josep F. de Villalta, professor d'investigació del Consell Superior d'Investigacions Científiques [2], donada oficialment al Museu de Geologia per mediació de l'Ajuntament de Barcelona el 7 d'abril de 1983 i acceptada el 15 del mateix mes. El seu ingrés, que només va ser parcial, es va fer entre 1984 i 1986. [83] Tant Josep Cervelló com el Dr. Villalta havien estat nomenats conservadors honoraris del Museu de Geologia l'any del Centenari (1978).

Els exemplars de la col·lecció Cervelló van millorar i van fer més atractiva l'exposició de mineralogia, a més d'enriquir substancialment la col·lecció sistemàtica.

La col·lecció Villalta, per la seva banda, va aportar alguns exemplars molt interessants des del punt de vista paleobiològic (exemple: *Cosaurus aviceps* [50, 51]) i una representació important del registre fòssil de diferents èpoques geològiques, especialment de jaciments catalans.

Durant aquests sis anys són notables també diverses donacions de minerals de valor museogràfic realitzades per particulars simpatitzants del Museu. També es van adquirir alguns exemplars espectaculars pels quals s'havia interessat el director del Museu, Dr. Alfredo San Miguel.

En la faceta de la recerca, la secció de petrologia i geologia va començar la col·laboració en un treball de geologia regional [148] i cartografia geològica en els terrenys mesozoics i cenozoics del Pirineu català, els resultats del qual van donar lloc a un seguit de publicacions en revistes de l'especialitat i, a partir de 1990, a *Treballs del Museu de Geologia de Barcelona*. [152, 155, 156]

Este periodo, de corta duración, coincide con el ingreso en el fondo del Museo de Geología de dos importantes colecciones por lo que respecta al número de ejemplares, la calidad expositiva o el interés científico de las mismas. Se trata de la colección de mineralogía de Josep Cervelló [14, 72, 103], adquirida por el Ayuntamiento el año 1979, y de la colección de paleontología del Dr. Josep F. de Villalta, profesor de investigación del Consejo Superior de Investigaciones Científicas [2], donada oficialmente al Museo de Geología por mediación del Ayuntamiento de Barcelona el 7 de abril de 1983 y aceptada el 15 de ese mismo mes. Su ingreso, que sólo fue parcial, se realizó entre 1984 y 1986. [83] Tanto Josep Cervelló como el Dr. Villalta habían sido nombrados conservadores honorarios del Museo de Geología el año del Centenario (1978).

Los ejemplares de la colección Cervelló mejoraron e hicieron más atractiva la exposición de mineralogía, además de enriquecer sustancialmente la colección sistemática.

*La colección Villalta, por su parte, aportó algunos ejemplares muy interesantes desde el punto de vista paleobiológico (ejemplo: *Cosaurus aviceps* [50, 51]) y una representación importante del registro fósil de diferentes épocas geológicas, especialmente de yacimientos catalanes.*

Durante estos seis años son notables también varias donaciones de minerales de valor museográfico realizadas por particulares simpatizantes del Museo. También se adquirieron algunos ejemplares espectaculares por los que se había interesado el director del Museo, Dr. Alfredo San Miguel.

*En la faceta de la investigación, la sección de petrología y geología empezó la colaboración en un trabajo de geología regional [148] y cartografía geológica en los terrenos mesozoicos y cenozoicos del Pirineo catalán, cuyos resultados dieron ocasión a una serie de publicaciones en revistas de la especialidad y, a partir de 1990, en *Treballs del Museu de Geologia de Barcelona*. [152, 155, 156]*

**V. El Museu de Geologia i dues grans col·leccions:
la col·lecció Cervelló (Mineralogia)
i la col·lecció Villalta (Paleontologia).
Les exposicions temporals i noves adquisicions.
1979–1984**

***V. El Museo de Geología y dos grandes colecciones:
la colección Cervelló (Mineralogía)
y la colección Villalta (Paleontología).
Las exposiciones temporales y nuevas adquisiciones.
1979–1984***

91

92

91 La col·lecció Cervelló

Josep Cervelló (1899–1980), va ser un pioner del col·leccionisme mineralògic català. Era soci del Club Muntanyenc (Societat de Ciències Naturals) i es dedicà a les excursions científiques de recol·lecció de minerals. Va ser company i amic del gran col·leccionista barceloní Joaquim Folch Girona.

La seva col·lecció, fruit de més de 70 anys de dedicació, adquirida el 1979 per l'Ajuntament de Barcelona, enriqueix actualment aquest Museu, on poden ser admirats i estudiats els seus exemplars (més de 3.000 peces, algunes d'un valor extraordinari). [14, 72, 103]

91 La colección Cervelló

Josep Cervelló (1899–1980), fue un pionero del coleccionismo mineralógico catalán. Era socio del Club Muntanyenc (Sociedad de Ciencias Naturales) y se dedicó a las excursiones científicas de recolección de minerales. Fue compañero y amigo del gran coleccionista barcelonés Joaquim Folch Girona. Su colección, fruto de más de 70 años de dedicación, adquirida en 1979 por el Ayuntamiento de Barcelona, enriquece actualmente este Museo, donde pueden admirarse y estudiarse sus ejemplares (más de 3.000 piezas, algunas de un valor extraordinario). [14, 72, 103]

92 Calcita (cobaltífera)

Peramea (Pallars Sobirà). Núm. 10518

Mida 8,5 x 5 cm

És un dels exemplars més fotografiats i difosos en diferents publicacions. Es tracta d'una concreció coral·loide de color rosa molt intens. Procedeix d'un jaciment clàssic de Catalunya. Col·lecció Cervelló (1979). [14, 98]

92 Calcita (cobaltífera)

Peramea (Lleida). Nº 10518

Medida 8,5 x 5 cm

Es uno de los ejemplares más fotografiados y difundidos en diferentes publicaciones. Se trata de una concreción coraloide de color rosa muy intenso. Procede de un yacimiento clásico de Cataluña. Colección Cervelló (1979). [14, 98]

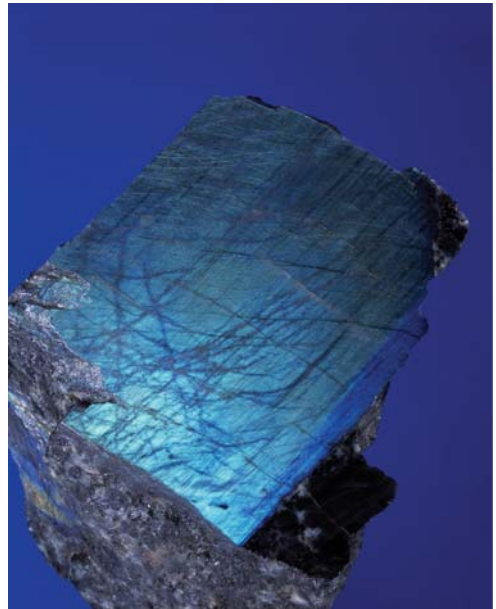
93

94

95

96

93 Niu de perles de caverna

Zaramillo (País Basc). Núm. 14270

Mida 27 x 15 cm

Concreció estalagmítica de carbonat càlcic amb pisòlits (perles de caverna), que es presenten com a concrecions no cimentades, més o menys esfèriques, dins del niu. [154] L'exemplar va ser donat al Museu, juntament amb una col·lecció de minerals del País Basc, per la Secció de Mineralogia i Paleontologia d'Iberduero, a la dècada de 1980.

93 Nido de perlas de caverna

Zaramillo (País Vasco). N° 14270

Medida 27 x 15 cm

Concreción estalagmítica de carbonato cálcico con pisolitos (perlas de caverna) que se presentan como concreciones no cementadas, más o menos esféricas, dentro del nido. [154] El ejemplar fue donado al Museo, junto con una colección de minerales del País Vasco, por la Sección de Mineralogía y Paleontología de Iberduero, en la década de 1980.

94 Silvina

Sallent (Bages). Núm. 13864

Mida 7,5 x 6 cm

Es tracta d'una espècie rarament ben cristal·litzada, formada per cristalls cúbics amb inclusions d'argila. És una donació de l'any 1980 de Santiago Ramírez, d'Unión de Explosivos de Río Tinto, que en aquella època exercia com a enginyer de mines a les explotacions salines de la zona de Sallent-Balsarenys.

94 Silvina

Sallent (Barcelona). Núm. 13864

Medida 7,5 x 6 cm

Se trata de una especie raramente bien cristalizada, constituida por cristales cúbicos con inclusiones de arcilla. Es una donación del año 1980 de Santiago Ramírez, de Unión de Explosivos de Río Tinto, que en aquella época ejercía como ingeniero de minas en las explotaciones salinas de la zona de Sallent-Balsarenys.

95 Beril

Sierra Albarrana (Còrdova). Núm. 13869

Mida 13 x 8 cm

Típic cristall prismàtic hexagonal, donat al Museu l'any 1980 per Joaquim Mollfulleda, col·leccionista i fundador de l'actual Museu de Mineralogia d'Arenys de Mar.

95 Berilo

Sierra Albarrana (Córdoba). N° 13869

Medida 13 x 8 cm

Típico cristal prismático hexagonal, donado al Museo el año 1980 por Joaquim Mollfulleda, coleccionista y fundador del actual Museo de Mineralogía de Arenys de Mar.

96 Labradorita

Y-La-Maa (Finlàndia). Núm. 13965

Mida 11 x 9 cm

Superfície exfoliada d'un monocristall amb labradorescència intensa. Recol·lectat per Alfredo San Miguel durant un viatge d'estudis a Finlàndia.

96 Labradorita

Y-La-Maa (Finlandia). N° 13965

Medida 11 x 9 cm

Superficie exfoliada de un monocristal con labradorescencia intensa. Recolectado por Alfredo San Miguel durante un viaje de estudios en Finlandia.

97

98

99

100

97 Atzurita

Touissit, Oujda (Marroc). Núm. 13907

Mida 22,5 x 9,5 cm

Es tracta d'un dels tres exemplars registrats en el Museu procedents de la troballa excepcional de cristalls d'atzurita en unes mines del Marroc, l'any 1979. Els exemplars del Museu varen ser adquirits en aquella època.

97 Azurita

Touissit, Oujda (Marruecos). Nº 13907

Medida 22,5 x 9,5 cm

Se trata de uno de los tres ejemplares registrados en el Museo procedentes de un hallazgo excepcional de cristales de azurita en unas minas de Marruecos, el año 1979. Los ejemplares del Museo fueron adquiridos en aquella época.

98 Calcita

Amizmiz (Marroc). Núm. 13874

Mida 58 x 37 cm

Cristalls tabulars de grans dimensions. L'exemplar és fruit d'una campanya de recol·lecció mineralògica en la qual va participar la Secció de Mineralogia del Museu. Va arribar a les nostres col·leccions, juntament amb altres minerals, l'any 1979.

98 Calcita

Amizmiz (Marruecos). Nº 13874

Medida 58 x 37 cm

Cristales tabulares de grandes dimensiones. El ejemplar es fruto de una campaña de recolección mineralógica en la que participó la Sección de Mineralogía del Museo. Llegó a nuestras colecciones, junto con otros minerales, el año 1979.

99 Pirita

Huanzalá (Perú). Núm. 13917

Mida 24 x 18 cm

Pertany a una localitat clàssica del Perú i és molt il·lustrativa de l'espècie, ja que s'hi poden veure perfectament les característiques del cristall de pirita: forma, estriació, lluentor i color. Aquesta peça, molt admirada pel públic, és una adquisició de l'any 1982.

99 Pirita

Huanzalá (Perú). Nº 13917

Medida 24 x 18 cm

Pertenece a una localidad clásica del Perú y es muy ilustrativa de la especie, puesto que pueden observarse perfectamente las características del cristal de pirita: forma, estriación, brillo y color. Esta pieza, muy admirada por el público, es una adquisición del año 1982.

100 Quars (cristall de roca)

Arkansas (EUA). Núm. 10494

Mida 39 x 22 ccm

Adquisició de l'any 1979. Monocristall de grans dimensions d'un jaciment clàssic. Va ser adquirida l'any 1979. [98]

100 Cuarzo (cristal de roca)

Arkansas (EE.UU.). Nº 10494

Medida 39 x 22 cm

Adquisición del año 1979. Monocristal de grandes dimensiones de un yacimiento clásico. Fue adquirida el año 1979. [98]

101

102

101 La col·lecció Villalta

Josep Fernández de Villalta (Barcelona, 1913–2003), va ser professor d'investigació del CSIC (Consell Superior d'Investigacions Científiques) i de nombroses generacions de geòlegs a la Universitat de Barcelona.

Va reunir una important col·lecció paleontològica amb invertebrats, vertebrats i plantes.

El mes d'abril de 1983 va fer donació de la seva col·lecció paleontològica privada, fruit de més de cinquanta anys de dedicació, i de nombroses publicacions al Museu de Geologia de Barcelona.

La col·lecció, amb més de 10.000 registres, té un valor extraordinari, tant per l'estat de conservació com pel seu interès científic.

Atès que la major part de les activitats paleontològiques del doctor Villalta s'han desenvolupat a Catalunya, la col·lecció representa una inestimable aportació per a Barcelona i per al coneixement de la geologia catalana. [2]

101 La colección Villalta

Josep Fernández de Villalta (Barcelona, 1913–2003), fue profesor de investigación del CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas) y de numerosas generaciones de geólogos en la Universidad de Barcelona.

Reunió una importante colección paleontológica con invertebrados, vertebrados y plantas.

En el mes de abril de 1983 hizo donación de su colección paleontológica privada, fruto de más de cincuenta años de dedicación, y de numerosas publicaciones al Museo de Geología de Barcelona.

La colección, con más de 10.000 registros, tiene un valor extraordinario, tanto por su estado de conservación como por su interés científico.

Dado que la mayor parte de las actividades paleontológicas del doctor Villalta se han desarrollado en Cataluña, la colección representa una inestimable aportación para Barcelona y para el conocimiento de la geología catalana. [2]

102 *Cosesaurus aviceps* Ellemberger & Villalta

Holotipo. Triàsic mitjà. Mont-ràl, Alcover (Alt Camp).

Núm. V1. Longitud de la placa 135 x 132 mm

Longitud del cap 2 cm

Exemplar juvenil complet. Comprat per Josep Fernández Villalta en una pedrera de calcàries de Mont-ràl, va arribar a aquest Museu amb motiu de la donació Villalta l'any 1985. Ha estat objecte de controvèrsies científiques i diferents publicacions pel seu aspecte aviari que l'acostava a l'origen de les aus. La imatge de la dreta és un detall del crani. [50, 51, 70, 74]

102 *Cosesaurus aviceps* Ellemberger & Villalta

Holotipo. Triásico medio. Mont-ràl, Alcover (Tarragona).

Nº V1. Longitud de la placa 135 x 132 mm

Longitud de la cabeza 2 cm

Ejemplar juvenil completo. Adquirido por Josep Fernández Villalta en una cantera de calizas de Mont-ràl, llegó a este Museo con motivo de la donación Villalta el año 1985. Ha sido objeto de controversias científicas y diferentes publicaciones por su aspecto aviario que lo acercaba al origen de las aves. La imagen de la derecha es un detalle del cráneo. [50, 51, 70, 74]

103

104

103 *Tetralophodon longirostris* (Kaup)

Miocè. Els Hostalets de Pierola. Anoia. Núm. V25
Longitud 185 mm
L'exemplar correspon a un molar d'aquest
mamífer proboscidi de la família dels
mastodonts. [125]

103 *Tetralophodon longirostris* (Kaup)

Mioceno. Els Hostalets de Pierola. Barcelona. N° V25
Longitud 185 mm
*El ejemplar corresponde a un molar de este
mamífero proboscídeo de la familia de los
mastodontes. [125]*

104 *Chalcophora española* Villalta

Miocè superior. Coll de Saig. Prats. Cerdanya.
Núm. V3697. Longitud 3 cm
L'espècie està dedicada a Francesc Español i
Coll (1907–1999), entomòleg, conservador i més
tard director del Museu de Zoologia.
El gènere *Chalcophora* està relacionat amb
l'àrea de dispersió del gènere *Pinus* ja que les
seves larves s'alimenten de les fulles d'aquest
arbre. Es creu que les formes fòssils d'aquest
gènere tenien una alimentació anàloga. [66]

104 *Chalcophora española* Villalta

Mioceno superior. Coll de Saig. Prats. Girona.
N° V3697. Longitud 3 cm
*La especie está dedicada a Francesc Español i
Coll (1907–1999), entomólogo, conservador y
más tarde director del Museo de Zoología.
El género Chalcophora está relacionado con el
área de dispersión del género Pinus ya que sus
larvas se alimentan de las hojas de este árbol.
Se cree que las formas fósiles de este género
tenían una alimentación análoga. [66]*